

Ärende: VN/36685/2025

Statsrådets förordning om delegationen för språkärenden

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Utlåtande över utkast till statsrådets förordning om delegationen för språkärenden

Finlands svenska synförbund (Synförbundet) tackar för möjligheten att yttra sig. Som en organisation som företräder en språklig minoritet med särskilda behov inom social- och hälsovården, betonar vi vikten av att den språkliga bevakningen förblir stark och proaktiv i den nya strukturen.

Positivt

Synförbundet välkomnar att välfärdsområdenas förvaltning nu uttryckligen inkluderas i 3 §. Eftersom välfärdsområdena ansvarar för de mest kritiska tjänsterna för vår målgrupp, är det nödvändigt att delegationens mandat att följa deras verksamhet fastställs juridiskt. Det är också positivt att Svenska Finlands folktings representation kvarstår som en garant för kontinuitet.

Farhågor och observationer

1. Oklarhet kring resurser för ett breddat uppdrag. I promemorian konstateras att den nya delegationen får ett utvidgat mandat som i 2 § 2 mom. omfattar fler språkgrupper på samma prioriterade nivå som nationalspråken. Det nämns även uttryckligen att man bör förbereda sig på framtida kostnader för exempelvis tolkning. Trots detta görs bedömningen att sammanslagningen inte har betydande kostnadseffekter. Synförbundet ser en risk i att bevakningen av svenska språkliga rättigheter tunnans ut om budgetramen förblir oförändrad samtidigt som den ska täcka både ett utökat verksamhetsfält och de nya kostnader som ministeriet självt identifierat. För att delegationen ska kunna fullfölja sitt lagstadgade uppdrag krävs en budget som speglar det faktiska ansvarsområdet.

2. Garanterad sakkunskap om svenska språket (3 §). Promemorian anger att det inte anses nödvändigt att varje språkgrupp har en ordinarie sakkunnigmedlem. För Synförbundet är det kritiskt att expertis om nationalspråket svenska och dess specifika juridiska ställning säkras genom en ordinarie plats. Vi föreslår att 3 § preciseras så att svensk språkvård eller språkforskning alltid är representerad genom en ordinarie medlem för att säkerställa stabilitet och djup i delegationens arbete.

3. Administrativ kontinuitet och transparens. Vi noterar att man i det nya förslaget väljer att inte införa kravet på årlig verksamhetsplan och verksamhetsberättelse (en skyldighet som tidigare funnits för delegationen för teckenspråksärenden). Synförbundet anser att denna goda praxis i stället borde ha utvidgats till att gälla hela den nya delegationen. I kombination med att sekreteraruppgifterna ska skötas som tjänsteuppdrag utan ett samlat generalsekreteransvar, riskerar detta att minska transparensen och det proaktiva drivet i arbetet. För att civilsamhället ska kunna följa hur språkliga rättigheter tillgodoses bör kravet på en offentlig verksamhetsberättelse kvarstå för den nya delegationen.

4. Risk för minskat fokus på svenskspråkig service. När delegationen nu ska täcka ett avsevärt bredare fält – både geografiskt genom välfärdsområdenas förvaltning och språkligt genom fler prioriterade språkgrupper – finns en reell risk att de specifika utmaningarna för svenskspråkiga personer i behov av särskilt stöd hamnar i skymundan. Synförbundet betonar att delegationen måste ha resurser för att kunna granska hur den språkliga servicen fungerar i praktiken för de mest utsatta grupperna, såsom personer med synnedsättning.

Sammanfattning

Synförbundet har förståelse för strävan efter administrativ förenkling, men motsätter sig de resursmässiga och administrativa försvagningar som föreslås. Vi förutsätter att svensk sakkunskap garanteras en permanent plats, att budgeten anpassas till det breddade uppdraget och att kravet på rapportering bibehålls för att säkra transparens i arbetet för nationalspråken.

Jakobsson Matthias
Finlands svenska synförbund rf

Gärkman Anton
Finlands svenska synförbund rf